

# **“Osoba niepełnosprawna w środowisku lokalnym”**

**LUTY 2004**

Jednym z głównych zadań polityki społecznej jest podejmowanie działań mających na celu łagodzenie skutków biedy i dyskryminacji osób niepełnosprawnych oraz podnoszenie poziomu ich życia w wielu jego aspektach: pomoc w zakresie znalezienia zatrudnienia odpowiadającego kwalifikacjom, pomoc w znalezieniu mieszkań bez barier, w uzyskaniu środków na rehabilitację, łamanie barier architektonicznych, równe prawa w edukacji czy współuczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, kulturalnym, sportowym.

Główną rolę w realizacji powyższych celów odgrywa administracja rządowa oraz Parlament, które specyficzne potrzeby osób niepełnosprawnych uwzględniają w dziesiątkach przepisów prawa dotyczących niemal wszystkich aspektów organizacji i funkcjonowania społeczeństwa. Istnieją także odrębne przepisy regulujące szczególnie istotną dla niepełnosprawnych obywateli sferę zawodowej i społecznej rehabilitacji i zatrudnienia.

Nie oznacza to jednak, że samorządy terytorialne nie są odpowiedzialne za strategię rozwiązywania problemów społecznych, w tym osób niepełnosprawnych. Wręcz przeciwnie to na samorządzie spoczywa duży ciężar pomocy osobom niepełnosprawnym.

Tak jest w Płocku, gdzie Rada Miasta Płocka w dniu 18.04.2001 r. podjęła uchwałę w sprawie uchwalenia samorządowego programu na rzecz osób niepełnosprawnych pod nazwą „Osoba niepełnosprawna w społeczności lokalnej.”

Uchwała powyższa określa główne zadania samorządu płockiego w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym takie jak:

- kształtowanie świadomości społeczeństwa na temat idei integracji, potrzeb, możliwości, praw i wkładu osób niepełnosprawnych w życie społeczne,
- wspieranie rodzin z dzieckiem i osobą dorosłą niepełnosprawną,
- inicjowanie i monitorowanie zmniejszania barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się na terenie Miasta,
- poradnictwo, informowanie i reprezentowanie osób niepełnosprawnych w rozwiązywaniu ich problemów społecznych i zdrowotnych,
- monitorowanie ilości osób niepełnosprawnych pod względem rodzaju niepełnosprawności, wieku, wykształcenia, sytuacji materialnej, zatrudnienia.

W oparciu o powyższe cele służby miejskie podległe Prezydentowi Miasta w tym Rzecznik Osób Niepełnosprawnych działający przy Urzędzie Miasta podejmują inicjatywy i działania skierowane na poprawę życia osób niepełnosprawnych. Samorządowy program „Osoba niepełnosprawna w społeczności lokalnej” z założenia jest przedsięwzięciem mającym na celu udzielanie porad, informowanie, podejmowanie działań i łagodzenie skutków biedy, dyskryminacji i podnoszenie poziomu życia osób niepełnosprawnych.

**W zakresie kształtowania świadomości społeczeństwa na temat idei integracji, potrzeb, wrażliwości, praw i wkładu osób niepełnosprawnych w życie społeczne podjęte zostały w 2004 roku następujące inicjatywy:**

- podsumowanie i dyskusja na zakończenie Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych,
- współorganizacja Międzynarodowej Konferencji na temat tolerancji. Odbyla się dyskusja z udziałem młodzieży, osób duchownych, przedstawicieli Fundacji Szumana, Romów oraz czarnoskórego nauczyciela. Podczas konferencji dokonano pokazu fragmentów filmów zrealizowanych w celu przybliżenia społeczeństwu problematyki osób niepełnosprawnych,
- udział w Międzynarodowej Konferencji w ramach Pikniku Europejskiego na temat szeroko rozumianej tolerancji. Udział w dyskusji wzięli przedstawiciele miast partnerskich Płocka.
- współorganizacja integracyjnego wieczoru muzyki i poezji w kawiarni AKAPIT z udziałem niepełnosprawnych poetów.
- Ogólnopolski Przegląd Twórczości Artystycznej Niepełnosprawnych zorganizowany przez Zespół Szkół Ogólnokształcących Specjalnych Nr 7. W przeglądzie wzięło udział 250 osób niepełnosprawnych z całej Polski,
- wsparcie Międzynarodowego Turnieju Tenistów na wózkach ORLEN POLISH OPEN,
- organizacja zabawy integracyjnej przez DPS w Płocku pn. „Dzień Przyjaznych Serc”,
- współorganizacja integracyjnego pikniku w Borowiczkach, połączonego z loterią oraz kiermaszem prac osób niepełnosprawnych. Podczas pikniku wręczone zostały statuetki „Jesteś Przyjacielem”, tym którzy z potrzeby serca pomagają osobom niepełnosprawnym. Dochód z imprezy przeznaczony został na dofinansowanie zakupu windy przybalkonowej dla niepełnosprawnego małżeństwa.

- współdział w organizacji charytatywnego koncertu Edyty Geppert , z którego dochody przeznaczone zostały na doposażenie mieszkania chronionego dla osób niepełnosprawnych, zakupu leków oraz rehabilitację osób niepełnosprawnych,
- współorganizacja zabawy integracyjnej z okazji Mikołajek, podczas której wszystkim dzieciom wręczone zostały paczki,
- organizacja kiermaszu wyrobów artystycznych Warsztatów Terapii Zajęciowej z Płocka i powiatu płockiego,
- współpraca z lokalnymi mediami wspierającymi powyższe inicjatywy.

**Z najważniejszych inicjatyw dotyczących wspierania rodzin z dzieckiem i osobą dorosłą niepełnosprawną należy wymienić:**

- utworzenie Miejskiej Społecznej Rady Osób Niepełnosprawnych, podczas posiedzeń której omawia i rozwiązuje się bieżące problemy środowisk osób niepełnosprawnych. Jednym z najważniejszych problemów jakimi zajmowała się Rada było zagadnienie dofinansowania Warsztatów Terapii Zajęciowej w sytuacji ograniczenia środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Ostatnie propozycje legislacyjne Polskiego Parlamentu odsuwają ten problem do 2007 r.
- rozpoczął się program dowożenia przez Komunikację Miejską pacjentów onkologicznych do Centrum Onkologii w Warszawie . Z dojazdu skorzystało ogółem 75 osób,
- w 2004 roku 18 rodzin z osobą niepełnosprawną otrzymało mieszkanie z zasobów miasta. Budynki z „Programu 300” mają wszelkie parametry przystosowane dla osób z dysfunkcją narządu ruchu,
- kontynuowany jest program dożywiania najuboższych rodzin z osobą niepełnosprawną. W 2004 r. z bezpłatnego dożywiania skorzystało 146 osób.
- zanotowano blisko 10 tys. wejść osób niepełnosprawnych wraz z opiekunami na baseny miejskie według preferencyjnych zasad,
- osoby niepełnosprawne otrzymują wsparcie finansowe na rehabilitację , zakup leków, żywności i opału. Ratusz pomaga również osobom niepełnosprawnym w rozwiązywaniu ich problemów społecznych i zdrowotnych m.in. za pośrednictwem Płockiej Fundacji Zdrowia Dziecka.
- przy udziale miasta organizowane są imprezy kulturalne oraz sportowe mające na celu integrację osób niepełnosprawnych,

- miasto współpracuje z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz właściwymi urzędami i agendami administracji samorządowej i rządowej, które zajmują się rozwiązywaniem problemów osób niepełnosprawnych.

### **Inicjowanie i monitorowanie zmniejszania barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się na terenie Miasta**

- w 2004 r. przystosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych około 100 przejść dla pieszych, obniżono wiele krawężników i wykonano zjazdy.
- we współpracy ze stowarzyszeniem Silni Razem realizowany jest program kształtowania infrastruktury przyjaznej osobom niepełnosprawnym „Płock bez barier”. Program ma na celu wyczulenie właścicieli budynków użyteczności publicznej i inwestorów na potrzeby osób niepełnosprawnych. Zbadano 168 obiektów z czego 63 są dostępne dla osób niepełnosprawnych.
- Urząd Miasta Płocka przyłączył się do ogólnopolskiej kampanii zajmowania kopert przeznaczonych do parkowania dla osób niepełnosprawnych organizowanej przez Stowarzyszenie „Przyjaciół Integracji” z Warszawy. W kampanii bierze udział 50 miast z całej Polski. Do akcji włączyła się także Policja, Straż Miejska, media, MZD, urzędy, przychodnie, sklepy, szpitale. Wydane zostały ulotki z hasłem “ Czy naprawdę chciałbyś być na naszym miejscu”. Są one wkładane za wycieraczki samochodów parkujących niepoprawnie. Zamówiliśmy również 300 tabliczek z taką treścią , które są montowane przy tzw. kopertach,
- od lutego 2004 roku Ratusz zatrudnia tłumacza języka migowego (w kraju tylko 3 samorządy zatrudniają taką osobę). Tłumacz pomaga osobom głuchoniemym w załatwieniu spraw w urzędach i instytucjach na terenie miasta. Z jego pomocy korzystał m.in. Sąd Okręgowy w Płocku, Komenda Miejska Policji w Płocku, kancelarie notarialne. Przez 9 miesięcy pracy tłumacz języka migowego pomógł ok. 130 osobom głuchoniemym.

### **Poradnictwo, informowanie i reprezentowanie osób niepełnosprawnych w rozwiązywaniu ich problemów zdrowotnych i społecznych.**

- w 2004 r pracownicy Biura Rzecznika Osób Niepełnosprawnych przyjęli 2213 osób, wydane zostały 194 karty parkingowe. W 2004 roku zanotowano większy niż w 2003 r. wskaźnik udzielania porad i przyjmowania osób niepełnosprawnych. 80% spraw dotyczy braku środków materialnych na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych: zakup

żywności, opłaty związane z utrzymaniem mieszkania, zakup leków, rehabilitacja oraz bezrobocie, które jest jednym z największych problemów osób niepełnosprawnych. Utrzymuje się ono na poziomie ok. 70%. Niestety najnowsze rozwiązania prawne nie są korzystne dla pracodawców osób niepełnosprawnych i z pewnością nie spowodują obniżenia stopy bezrobocia wśród tej grupy osób.

- nową inicjatywą miasta w 2004 r. było utworzenie pierwszego w regionie mazowieckim mieszkania typu chronionego – treningowego dla osób niepełnosprawnych. Miasto przeznaczyło na ten cel mieszkanie o pow. 82 m<sup>2</sup>, przystosowane dla osób z dysfunkcją ruchu. W mieszkaniu przebywa 5 osób z trenerem. Mieszkańcy uczą się samodzielności: dbania o własne zdrowie, gospodarowania pieniędzmi, spędzania wolnego czasu, załatwiania spraw w urzędach, przygotowywania posiłków, robienia zakupów, sprzątania. Utrzymanie jednej osoby w mieszkaniu chronionym jest dużo tańsze [nawet do 50%] niż utrzymanie mieszkańca innej tego typu placówki np. Domu Pomocy Społecznej. W planach miasta jest tworzenie kolejnych mieszkań chronionych.

Wiele inicjatyw nie byłoby możliwych do realizacji bez pomocy sponsorów. Szereg firm, zakładów pracy i instytucji włączyła się zarówno w sposób rzeczowy jak i finansowy w pomoc osobom niepełnosprawnym. Pomoc otrzymaliśmy od: PKN Orlen S.A., Płockiej Łoży BCC, Przedsiębiorstwa Eksploatacji Rurociągu Naftowego S.A., In- Bud-u, Drukarnii Agpress, Firmy K - Tadeusza Kopcińskiego, Zakładu Energetycznego Płock S.A., licznych barów, restauracji oraz osób fizycznych.

Bardzo ważną rolę w realizacji zadań na rzecz poprawy życia osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym odgrywają media: Gazeta Wyborcza, Tygodnik Płocki, Nowy Tygodnik Płocki, Radio Puls, Katolickie Radio Plus, Radio dla Ciebie, Telewizja Lokalna Tele-Top, TVP3 włączały się w większość miejskich inicjatyw informując społeczeństwo o ich przebiegu.

Większość zadań realizowana była przy współudziale organizacji i stowarzyszeń pozarządowych. Na terenie Płocka działa 25 takich organizacji. Do najbardziej aktywnych zaliczyć należy Stowarzyszenie „Silni Razem”, przy współudziale którego udało się zrealizować wiele inicjatyw oraz imprez integracyjnych skierowanych do osób niepełnosprawnych.

Podkreślić również należy ważną rolę jaką odgrywa miejskie Centrum Wolontariatu. Wolontariusze wspierają działania zarówno organizacji pozarządowych, instytucji jak i osób indywidualnych w opiece nad osobami niepełnosprawnymi, pomagają m.in. w odrabianiu lekcji dzieciom niepełnosprawnym, w organizowaniu imprez charytatywnych czy też w codziennych czynnościach przekraczających możliwości osoby niepełnosprawnej.

W Płocku żyje aż 10.500 osób niepełnosprawnych co stanowi około 8% całego społeczeństwa naszego miasta. Jak zostało pokazane w opracowaniu miasto podejmuje szereg inicjatyw i działań mających na celu poprawę sytuacji tych osób w środowisku lokalnym. Z naszych informacji wynika, że Płock należy do krajowej czołówki jeżeli chodzi o realizację zadań z zakresu pomocy osobom niepełnosprawnym. Inicjatywy i działania podejmowane przez nasz samorząd wykraczają poza przyjęte standardy. Można tu wskazać chociażby zatrudnienie tłumacza języka migowego czy też utworzenie pierwszego w regionie mazowieckim mieszkania chronionego. Należy zdawać sobie jednak sprawę, że samorząd nie może pozostawać bez pomocy i wsparcia ze strony administracji rządowej, bez ustawowych rozwiązań systemowych, bez dobrych dla osób niepełnosprawnych przepisów prawa. Tylko wspólne działanie na rzecz poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych może przynieść pożądane efekty.

## Wydatki Biura Rzecznika Osób Niepełnosprawnych w 2004 r.

| <b>Lp</b> | <b>Cel wydatkowanych pieniędzy</b>                                                                                               | <b>Kwota</b> |
|-----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
| 1.        | Koszty osobowe – umowy zlecenia dla tłumacza języka migowego                                                                     | 14.103zł     |
| 2.        | Dofinansowanie obchodów 10-lecia działalności Stowarzyszenia Diabetyków – Oddział Powiatowy w Płocku                             | 500zł        |
| 3.        | Transport osób niepełnosprawnych do Ośrodka Rehabilitacji dla Głuchoniemych w Kaliszu                                            | 714,48zł     |
| 4.        | Dofinansowanie wycieczki dzieci niepełnosprawnych do gospodarstwa ekologicznego w Grzybowie SOSW Nr 2                            | 780,71zł     |
| 5.        | Refundacja integracyjnego wyjazdu dzieci niepełnosprawnych ze SP Nr 3 do Wisły – zielona szkoła                                  | 2000zł       |
| 6.        | Druk kart pocztowych – konkurs “Otwórzmy swoje serca dla wszystkich” organizowany przez SOS-W Nr 1.                              | 949,16 zł    |
| 7.        | Nagranie i emisja programu telewizyjnego o tematyce osób niepełnosprawnych - „Dzień przyjaznych Serc” w DPS w Płocku             | 1300zł       |
| 8.        | Transport osób niepełnosprawnych (głuchoniemych) na spotkanie integracyjne do Ośrodka Wychowawczego w Gołotczyźnie               | 570zł        |
| 9.        | Dofinansowanie konkursu organizowanego przez Specjalny Ośrodek Szkolo-Wychowawczy Nr 1 pt. ”Możesz na mnie liczyć – jestem obok” | 500zł        |
| 10.       | Wykonanie uchwytów i tabliczek z napisem „czy naprawdę chciałbyś być na naszym miejscu”                                          | 6.758,80zł   |
| 11.       | Dofinansowanie informatora o organizacjach pozarządowych działających w Płocku                                                   | 500,00 zł    |

Razem 28.676,15zł